

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Педагогічний факультет
Кафедра теорії та методики дошкільної та початкової освіти

ПІДГОТОВКА ВИХОВАТЕЛЯ ДО ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО
СПОСОБУ ЖИТТЯ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Кваліфікаційна робота (проєкт)

на здобуття ступеня вищої освіти “магістр”

Виконала: здобувач другого (магістерського)
рівня вищої освіти другого року навчання
11-241-м групи,
Спеціальності 012 Дошкільна освіта
Освітньо-професійної (наукової) програми
Дошкільна освіта
Юлдашева Сніжана Вікторівна

Керівник к. біол. н., доцентка Семашкіна Г.М.
Рецензент к. пед. н., доцентка Анісімова О.Е.

Херсон – 2020

ЗМІСТ

ВСТУП

.....3

РОЗДІЛ 1. НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ ПРОБЛЕМИ
ПІДГОТОВКИ ВИХОВАТЕЛІВ ДО ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ
ЖИТТЯ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ
7

1.1. Професійна компетентність вихователя як педагогічна проблема
7

1.2. Сутність понять «здоров'я» та «здоровий спосіб життя»14

1.3. Організаційно-педагогічні умови підготовки вихователів
до формування здорового способу життя у дітей дошкільного
віку.....18

РОЗДІЛ 2. ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ
РЕАЛІЗАЦІЇ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ У ПРОЦЕСІ
ПІДГОТОВКИ ВИХОВАТЕЛІВ ДО ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ
ЖИТТЯ У ДОШКІЛЬНИКІВ
23

2.1. Вивчення рівня готовності вихователів до формування здорового
способу життя у дітей дошкільного віку
.....23

2.2. Реалізація організаційно-педагогічних умов підготовки вихователів
до формування здорового способу життя у дошкільників в умовах ЗДО
32

2.3. Результати формувального експерименту37

ВИСНОВКИ44

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ47

ДОДАТКИ51

Додаток А Опитувальник для виявлення знань про процес формування

здорового способу життя у дошкільників	51
Додаток Б Опитувальник для виявлення знань про форми, методи та засоби формування здорового способу життя у дошкільнят.....	53
Додаток В Опитувальник для аналізу календарно-тематичного плану вихователів	55
Додаток Г Кодекс академічної доброчесності здобувача вищої освіти Херсонського державного університету	56

ВСТУП

Актуальність дослідження. У всі часи, і особливо в останні, в умовах пандемії коронавірусної інфекції (Covid-19), здоров'я є однією із найважливіших складових всього життя людини. Це стосується і як дорослого населення, так і дітей.

Розвиток України спрямований на модернізацію системи освіти, зокрема в аспекті підготовки підростаючого покоління до інтеграції в сучасне суспільство, в якому індивід має бути успішним у різних сферах життєдіяльності, націленим на здоровий спосіб життя.

Саме дошкільний період можна вважати більш сприятливим у формуванні розуміння дитиною цінності здоров'я і як важливо прагнути до здорового способу життя.

Здоровий спосіб життя (ЗСП) – це не просто сукупність засвоєних знань, а стиль існування, адекватна поведінка в різних ситуаціях. Підхід дитини до власного здоров'я вважається фундаментом, на основі якого можна у подальшому побудувати внутрішню мотивацію та активну свідому позицію щодо необхідності у здоровому способі життя.

На цьому наголошують такі науковці, як: Н. Басов, І. Грига, А. Капська, М. Лукашевич, І. Мигович, П. Павленок, В. Полтавець, Т. Семигіна, В. Сидоров, Л. Тюптя, С. Холостова та інші.

Відповідно, проблема підготовки вихователів до формування здорового способу життя у дошкільнят посідає важливе місце в системі підготовки фахівців дошкільної освіти.

Підготовка майбутнього педагога до формування здорового способу життя орієнтує студентів на прийняття здоров'я як загальнолюдської цінності, стимулює їх науковий пошук і прагнення до самоосвіти, сприяє прояву

самостійності у відстоюванні власних переконань і їх реалізації в практичній діяльності.

Вивченню зазначеної проблеми присвячено дослідження Б.Гершунського, Т. Добудько, І. Зимньої, М. Лук'янової, А. Маркової, А.Хуторської та ін. Автори зазначають, що за період навчання у вузі у значної частини студентів може бути розвинений оптимальний рівень професійної готовності до формування здорового способу життя у дошкільників. У той же час усі науковці переконані у необхідності розгляду теоретико-методичної підготовки майбутніх педагогів ЗДО у комплексі з вихованням у них позитивного ставлення до професії.

Аналіз наукових пошуків та педагогічної практики дав можливість виявити протиріччя між необхідністю підвищення професійної компетентності вихователів у питаннях формування здорового способу життя у дошкільників в умовах ЗДО та недостатньою розробкою організаційно-педагогічних умов підготовки майбутніх вихователів у цьому напрямі в системі вищої освіти. Що дозволило нам обрати тему кваліфікаційної роботи: *«Підготовка вихователя до формування здорового способу життя у дітей дошкільного віку»*

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Кваліфікаційна робота виконана відповідно до науково-дослідної теми кафедри теорії та методики дошкільної та початкової освіти ХДУ «Теоретико-методичні засади формування професійної компетентності сучасного педагога дошкільної та початкової освіти».

Об'єкт дослідження – підготовка вихователів ЗДО в системі вищої освіти.

Предмет дослідження – організаційно-педагогічні умови підготовки вихователя до формування здорового способу життя у дітей дошкільного віку.

Мета дослідження полягає у теоретичному обґрунтуванні та експериментальній перевірці організаційно-педагогічних умов підготовки вихователя до формування здорового способу життя у дітей дошкільного віку.

Гіпотеза дослідження. Ефективність підготовки вихователя до формування здорового способу життя у дітей дошкільного віку може бути забезпечена шляхом дотримання таких організаційно-педагогічних умов, як:

- моніторингу, що дозволяє оцінювати стартові можливості вихователів в їх професійній діяльності щодо проведення роботи з формування здорового способу життя у дошкільників;

- використанні активних методів та прийомів формування професійної компетентності вихователів ЗДО;

- безперервної самоосвіти.

Для досягнення мети та підтвердження висунутої гіпотези були визначені наступні **завдання дослідження**.

1. На основі аналізу психолого-педагогічної дидактичної та методичної літератури проаналізувати основні підходи до підготовки вихователів ЗДО в аспекті здійснення ними роботи з формування здорового способу життя у дошкільників.

2. Визначити стан сформованості професійної компетентності вихователів ЗДО щодо формування здорового способу життя у дошкільнят.

3. Визначити та апробувати організаційно-педагогічні умови підготовки вихователів до формування здорового способу життя у дітей дошкільного віку.

Теоретико-методологічною основою дослідження є: фундаментальні положення про складну структуру діяльності, про взаємозв'язок емоційно-вольової сфери з активністю та діяльністю індивіда, положення про виховуючий вплив навчання (Н. Басов, В.Бондар, І. Грига, Л.Виготський, А. Капська, О.Леонт'єв); закономірності формування активності та діяльності в дошкільному дитинстві (В.Давидов, Н.Ветлугіна, О.Запорожець, Д.Ельконін); загальнонаукові положення про професійну компетентність педагога (В.Сластьонін, С.Молчанов, О.Савченко, Г.Яковлева).

Методи дослідження: *теоретичні:* системний аналіз літературних

джерел з проблеми дослідження та практичного досвіду; *емпіричні*: цілеспрямовані спостереження, анкетування, бесіди; педагогічний експеримент (констатувальний і формувальний етапи); *статистичні*: кількісний та якісний аналіз результатів експерименту.

Наукова новизна дослідження полягає у тому, що виявлено рівні професійної компетентності вихователів щодо формування здорового способу життя у дітей дошкільного віку; визначено та апробовано організаційно-педагогічні умови підготовки майбутніх педагогів ЗДО до формування здорового способу життя у дошкільників.

Практичне значення дослідження полягає в систематизації змісту, форм, методів та визначенні організаційно-педагогічних умов підготовки вихователів до формування здорового способу життя у дітей дошкільного віку в умовах ЗДО. Теоретичні положення дослідження, одержані емпіричні дані представлені у дослідженні, можуть стати у нагоді здобувачам освітньо-професійної програми «Дошкільна освіта» під час написання курсових і наукових робіт, підготовки до практичних занять.

Апробація результатів дослідження. Матеріали роботи висвітлено у публікації: «Напрями та зміст роботи вихователя з формування здорового способу життя у дітей дошкільного віку в умовах ЗДО» (у збірці «Професійне становлення сучасного педагога». Випуск 6. – Херсон: Борисфен-про, 2019.).

Структура дослідження. Кваліфікаційна робота складається з вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

РОЗДІЛ 1

НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИВЧЕННЯ ПРОБЛЕМИ ПІДГОТОВКИ ВИХОВАТЕЛІВ ДО ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

1.1. Професійна компетентність вихователя як педагогічна проблема

Дошкільна освіта в Україні характеризується інтенсивним реформуванням та розвитком. Такий стан пов'язаний з новою педагогічною ситуацією, зокрема зі зміною контингенту дітей в дитячих садках. За останні роки різко зросла кількість дітей з відхиленнями в соматичному, мовленнєвому та психічному розвитку. Слід зазначити, що така невтішна тенденція спостерігається в освітньому просторі в цілому. Значна кількість дітей характеризується відхиленнями у розвитку, зумовленими порушеннями діяльності нервової системи, соматичною ослабленістю тощо. Загалом такі стани призводять до емоційно-особистісної та когнітивної неготовності дитини до навчання та порушень адекватної адаптації до соціуму.

Провідне завдання закладу дошкільної освіти – сприяти підготовці дитини до самостійного життя, формуючи для цього життєво та соціально необхідні вміння та навички. У зв'язку з цим проблема формування професійної компетентності вихователів у питаннях виховання у дошкільників умінь та навичок здорового способу життя набуває особливої актуальності як у теоретичному, так і у практичному аспектах [19].

Дошкільний вік є сприятливим періодом для становлення необхідних звичок і формування основ здорового способу життя, які в комплексі з ознайомленням дошкільнят з прийомами вдосконалення і збереження здоров'я забезпечать позитивні результати.

У педагогічній науці немає точних загальноприйнятих визначень термінів «компетенція» і «компетентність». Поняття «компетенція» використовується під час розгляду питань виховання та навчання. При цьому воно не завжди було загальноживаним в системі освіти. Для того, щоб охарактеризувати зміст освітнього процесу у ЗВО, найчастіше використовували (і нині використовують) поняття «знання», «цінності».

У філософському словнику «компетенція» визначається, по-перше, як галузь питань, в яких індивід добре обізнаний, по-друге – як перелік будь-яких прав, повноважень [28].

У словнику-довіднику з дошкільної освіти подається трактування поняття «компетенція» як спектр явищ і питань, в яких хтось є авторитетним і відрізняється певним досвідом. В свою чергу компетенція визначається як область дії, наукова галузь, що володіє конкретними питаннями, явищами (наприклад, право) [15].

Ю. Драгнев розглядає компетентність як ступінь прояву, тобто вираженості, професійного досвіду людині в аспекті компетенції конкретної посади [16].

А.Хуторський наголошує на тому, що компетенція включає у себе сукупність взаємопов'язаних якостей особистості (знань, умінь, навичок, способів діяльності), що відносяться до певного кола предметів та процесів, та які є необхідними для якісної продуктивної діяльності по відношенню до них. На відміну від компетенції, компетентність, на думку науковця, означає володіння, людиною відповідною компетенцією, що включає її особистісне ставлення до предмету діяльності [19]. З цього випливає, що володіти компетентністю – означає володіти конкретними знаннями, мати певну характеристику, бути обізнаним в якійсь галузі; а володіти компетенцією – значить володіти певними можливостями в будь-якій сфері.

Аналіз Стандарту вищої освіти 012 Дошкільна освіта першого (бакалаврського) рівня засвідчує, що визначені у ньому загальні та фахові компетентності передбачають формування у майбутніх вихователів не тільки когнітивну і операціонально-технічну складові професійної діяльності, а також етичну, соціальну, мотиваційну і поведінкову. Наприклад:

К32 - Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця в загальній системі знань про природу і суспільство та в розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

КС-17. Здатність нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах праці [31].

Деякі автори (Л.Макарова, А.Столяренко) наголошують на тому, що поняття «компетенція» потрібно розглядати з позиції умінь, а не знань. Відповідно компетенцією можна вважати загальну здатність, засновану на знаннях, досвіді, схильності, цінностях, якими особистість опанувала в процесі навчання. Компетенція жодним чином не має зводитися а ні до знань, а ні до навичок. Бути компетентним – це зовсім не означає бути вченим або освіченим. Мається на увазі, що становлення людської поведінки у безлічі різноманітних життєвих ситуаціях пов'язано з конкретною загальною здатністю мобілізувати у потрібний час та в конкретній ситуації набуті знання і досвід [25; 32].

Слід зазначити, що необхідно чітко диференціювати поняття «вміння» і «компетенції».

Уміння - це дія в специфічній ситуації. Це демонстрація здібності, загальної підготовленості до дії або можливість здійснювати дію у специфічній ситуації. Саме вміння можна спостерігати.

Про компетенції можна судити і характеризувати її за результатами спостережень за діями і вміннями індивіда. Отже, вміння розглядаються як компетенція в дії. Компетенція породжує дію, вміння. Компетенцію можна визначити, як можливість встановити зв'язок між знанням і ситуацією або, в широкому сенсі, як здатність знайти знання і дії, необхідні для вирішення проблеми.

Оновлення та вдосконалення багатьох професійних завдань, що безпосередньо пов'язані з використанням нових технологій, вимагають і нових компетентностей, кваліфікацій. Умів, які зазвичай характеризують виконання дій будь-якої професії, вже виявляється недостатньо. Важливо вміти передбачати труднощі, вміти приймати професійні рішення, співпрацювати і координувати свою діяльність [4].

Структура компетентності залежить від видів професійної діяльності, що виконується [7].

Педагогічна діяльність є видом професійної діяльністю вихователя. Поняття «педагогічний» означає приналежність людини до педагогічної професії, яка обслуговує педагогічну діяльність. Виходячи з цього поняття «педагогічна діяльність» і «професійна діяльність педагога» мають один і той же зміст, а, отже, ці поняття можуть розглядатися як синоніми. Для характеристики педагогічної діяльності професійна компетентність стає провідним поняттям.

Професійна діяльність педагогів ЗДО є багатоаспектною і вимагає сукупності певних знань, умів, навичок і якостей, які в сучасній педагогічній літературі позначаються таким поняттям як «професійна компетентність».

Аналіз різних визначень даного поняття з урахуванням специфіки діяльності вихователя ЗДО дозволяє сформулювати наступне визначення: *професійна компетентність вихователя закладу загальної дошкільної освіти –*

це здатність до ефективного виконання професійної діяльності, що визначається вимогами посади, що обіймається.

Зазначена здатність базується на фундаментальній педагогічній освіті та емоційно-ціннісному ставленні до педагогічної діяльності. Вона також включає володіння теоретичними знаннями, професійними вміннями та навичками, професійнозначущими установками і особистісними якостями [17].

Сучасний принцип «освіти протягом всіх життя» відповідно педагогічної діяльності орієнтує на безперервність підвищення своєї фахової кваліфікації та виражається у формі вимог до кваліфікації педагогів ЗДО, здатних до самоосвіти та самовдосконалення в сфері дошкільної освіти.

Однак для ефективного формування компетентності педагога ЗДО необхідні фундаментальні базові знання, вміння, а також здатності, які вдосконалюються в процесі самоосвіти.

Компетентність вихователя визначається організацією та змістом за наступними напрямками професійної діяльності:

- освітньої;
- методичної;
- соціально-педагогічної;
- науково-дослідницької.

Впровадження освітньої діяльності вимагає сформованість у педагогів компетентності щодо:

- здійснення цілісного освітнього процесу;
- створення освітнього середовища;
- забезпечення охорони життя і здоров'я дітей.

Зазначений зміст уточнюється наступними показниками:

- знання цілей, завдань, змісту, принципів, форм, методів і засобів навчання й виховання дошкільнят;

- вміння результативно формувати знання, вміння і навички відповідно освітньої програми;
- вміння керувати основними видами діяльності дошкільнят;
- вміння взаємодіяти з дошкільнятами.

Методична діяльність вихователя передбачає наступний зміст компетентності:

- планування освітньої діяльності;
- проєктування педагогічної діяльності на основі аналізу досягнутих результатів.

Зміст компетентності в аспекті методичної діяльності уточнюється наступними показниками:

- знання методик розвитку різних видів діяльності дітей;
- вміння проєктувати, планувати і здійснювати цілісний освітній процес;
- володіння технологіями педагогічної моніторингу освітніх результатів [3].

Соціально-педагогічна діяльність вихователя передбачає такий зміст компетентності:

- консультування батьків;
- створення умов для соціалізації дітей;
- захист інтересів і прав дітей.

Дане зміст компетентності в області соціально-педагогічної діяльності уточнюється наступними показниками:

- знання основних документів про права дитини та обов'язки дорослих по відношенню до дітей;
- вміння вести роз'яснювальну педагогічну роботу з батьками, фахівцями ЗДО.

Професійну компетентність педагога характеризують як інтегральну характеристику, яка визначає здатність вирішувати професійні завдання з використанням знань, професійного і життєвого досвіду та цінностей.

Виділяють вимоги до професійної компетентності педагога ЗДО:

- наявність глибоких знань вікових та індивідуальних психофізіологічних особливостей дітей;
- прояв комунікативних умінь у взаєминах з дітьми та володіння механізмами соціальної перцепції;
- володіння педагогічною технікою і педагогічною майстерністю;
- наявність професійно значущих якостей особистості та ціннісних орієнтацій [6].

Компетентність педагога визначається ступенем успішності вирішення комплексу взаємопов'язаних завдань, зокрема:

- проєктувати і збагачувати розвивальне освітнє середовище;
- організовувати освітній процес з дітьми із різними психофізичними можливостями, у тому числі й особливими освітніми потребами;
- ефективно взаємодіяти з дітьми та іншими суб'єктами освітнього процесу, створювати умови для успішного досягнення дитиною освітніх результатів.

Відповідно до загальноприйнятого підходу педагогічна компетентність вихователів ЗДО включає в себе:

1) діагностичну компетентність – володіння вмінням визначати актуальний рівень розвитку дошкільника, оцінювати його індивідуальний досвід і можливості його подальшого збагачення, відстежувати результативність освітньої діяльності;

2) теоретичну компетентність – володіння теоретичними основами дошкільної педагогіки, методиками дошкільної освіти і психології;

3) практичну компетентність – володіння сучасними здоров'язбережувальними педагогічними технологіями розвитку дошкільника з урахуванням результатів діагностики;

4) організаційно-методичну компетентність – володіння умінням методично грамотно організувати дитячу діяльність, підтримувати творчу і пошукову активність;

5) комунікативну компетентність – володіння прийомами ефективного спілкування та взаємодії з дошкільнятами та іншими учасниками освітнього процесу (педагогами, адміністрацією, батьками дітей) [4].

Отже, підготовку вихователів ЗДО можна розглядати з позиції формування у них професійної компетентності. В свою чергу професійна компетентність уявляю собою систему знань, досвіду і професійно значущих особистісних якостей, що відображають готовність педагога продуктивно здійснювати професійну діяльність і включають при цьому професіоналізм та педагогічну майстерність.

Ми розглядаємо професійну компетентність педагога як систему теоретичної, практичної та особистісної готовності до здійснення педагогічної діяльності.

1.2. Сутність понять «здоров'я» та «здоровий спосіб життя»

Актуальність проблеми здорового способу життя викликана зростанням і зміною характеру навантажень на організм людини у зв'язку з ускладненням суспільного життя, збільшенням ризиків техногенного, екологічного, психологічного, політичного і військового характеру, що провокують негативні зрушення в стані здоров'я у тому числі і дітей.

Вперше про необхідність формування основ ЗСЖ дітей дошкільного віку наголосив І. Мечников. Він вважав, що найголовніше – це навчити громадян правильно, безпомилково вибирати в кожній ситуації тільки корисне, що сприятиме здоров'ю і відмовитися від усього шкідливого.

Ставлення дітей до особистого здоров'я є фундаментом, на якому буде формуватися подальша позиція індивіда у плані підтримки свого здоров'я.

Слід зазначити, що ставлення дітей до здоров'я безпосередньо залежить від сформованості у їх свідомості розуміння сенсу цього слова.

Звернемося до висвітлення понять «здоров'я» і «здоровий спосіб життя».

Вихідним для трактування терміну «здоров'я» є визначення, наведене в Статуті Всесвітньої організації охорони здоров'я, в якому зазначається, що *здоров'я є станом повного фізичного, душевного і соціального благополуччя, а не тільки відсутністю хвороб і фізичних дефектів* [8].

Здоров'я характеризується біологічним потенціалом (спадковими задатками), фізіологічними резервами життєдіяльності, нормальним психічним станом і соціальними можливостями реалізації людиною всіх задатків, що є генетично детермінованими [8].

Виділяють три типи здоров'я:

- 1) «індивідуальне здоров'я» (людина, особистість);
- 2) «здоров'я групи» (сім'я, професійна група, тощо);
- 3) «здоров'я населення» (популяційне, суспільне).

Також виділяють психологічне здоров'я, що визначає душевне та емоційне благополуччя людини [26].

Згідно з дослідженнями Г. Куратова, М.Лісіної, А.Столяренко, «емоційне благополуччя» дітей дошкільного віку можна визначити як стійке емоційно-позитивне самопочуття дитини, основою якого є задоволення основних вікових потреб: біологічних і соціальних [22; 23; 32].

Термін «психологічне здоров'я» вперше був введений І. Дубровіною. Науковиця намагалася таким чином підкреслити єдність в людині тілесного і психічного. Узагальнений портрет психологічно здорової людини – це творча, весела, життєрадісна, відкрита людина, котра пізнає себе і навколишній світ не тільки розумом, а й почуттями, інтуїцією. Така людина бере відповідальність за своє життя, перебуває в постійному розвитку.

На думку І. Дубровіної, основу психологічного здоров'я складає повноцінний психічний розвиток дитини на всіх етапах життя [22]

Здоров'я людини закладається в дитинстві і, згідно даних наукових досліджень, воно зумовлюється на 50% - способом життя, на 20% - спадковістю, на 20% - станом навколишнього середовища і приблизно на 10% - можливостями медицини та охорони здоров'я.

Оскільки жодне існуюче визначення поняття здоров'я не є еталоном, про стан здоров'я людини судять на підставі об'єктивних даних, одержаних у результаті антропометричних (фізичний розвиток), клініко-фізіологічних (фізична підготовленість) і лабораторних досліджень, співвіднесених зі середньостатистичними показниками з урахуванням статевовікових, професійних, тимчасових, еколого-етнічних і інших умов.

Одним із важливих чинників збереження здоров'я спосіб життя.

Під поняттям «*спосіб життя*» в більшості випадків розуміється стійкий сформований в певних суспільно екологічних умовах спосіб життєдіяльності людини, що виявляється в нормах спілкування, поведінки, складі мислення [18].

Л. Іващук образ життя визначає як певний історично обумовлений тип, вид життєдіяльності або певний спосіб діяльності в матеріальній і нематеріальній (духовній) сферах життєдіяльності людей [21].

Ю. Драгнєв характеризує спосіб життя, як сукупність індивідуальних орієнтирів і реальних видів і форм діяльності людей спрямованих на засвоєння і перетворення дійсності, спосіб їх життєдіяльності в конкретно-історичних

умовах, комплексне єднання виробничої, матеріально-господарської, економічної та політичної сфер життя і діяльності соціальних об'єктів [16].

Найбільш повно взаємозв'язок між способом життя і здоров'ям втілений у понятті *«здоровий спосіб життя»*.

Здоровий спосіб життя - це спосіб життєдіяльності людини, метою якого є формування, збереження і зміцнення здоров'я. До його основних складових належать:

- рівень культури суспільства й індивіда;
- місце здоров'я серед потреб людини;
- мотивації збереження і зміцнення здоров'я;
- зворотні зв'язки;
- установка на довге здорове життя;
- навчання засобам збереження і зміцнення здоров'я [15].

Збереження і відновлення здоров'я залежить від рівня культури. Це – не тільки сума знань, а й поведінка людини, сукупність її моральних засад [13].

Велике значення в створенні сприятливих умов для формування здорового способу життя відіграє система дошкільної освіти, оскільки турбота про зміцнення здоров'я дитини, як відзначають А. Аменд, С.Васильєв, М. Лазарєв, О.Морозова, Т. Поштарєва, О. Толстова, З.Тюмасєва і ін., - це проблема не тільки медична, але і й педагогічна. Правильно організована освітня робота з дітьми часто більшою мірою, ніж всі медико-гігієнічні заходи, забезпечує формування здоров'я і здорового способу життя.

Саме на освіту, як соціальний спосіб забезпечення успадкування культури, соціалізації і розвитку особистості, покладено надія державної політики щодо формування індивідуальної культури здорового способу життя підростаючого покоління, як однієї з основних складових національної культури здорового способу життя [14].

Здоровий спосіб життя – це комплекс умов, що забезпечує і підтримує здоров'я людини на високому рівні.

Основними принципами здорового способу життя є:

- раціональний режим;
- правильне харчування;
- раціональна рухова активність;
- загартовування організму;
- збереження стійкого психоемоційного стану.

Саме ці компоненти мають бути закладені в основу фундаменту здорового способу життя дошкільника [32].

Таким чином, можна зробити висновок про те, що здоровий спосіб життя – це діяльність людини, спрямована на зміцнення свого здоров'я і профілактику різних захворювань. Здоровий спосіб життя є передумовою і фундаментом для досягнення успіхів у всіх сферах життєдіяльності людини. Важливе значення має формування цінностей здорового способу життя у дитини, починаючи вже з дошкільного віку.

Формування здорового способу життя - складний багатоаспектний процес, що охоплює безліч компонентів способу життя сучасного суспільства і включає основні сфери і напрями життєдіяльності людей.

1.3. Організаційно-педагогічні умови підготовки вихователів до формування здорового способу життя у дітей дошкільного віку

Оскільки предметом нашого дослідження є організаційно-педагогічні умови підготовки педагогів ЗДО до формування здорового способу життя у

дошкільня, звернемося до аналізу терміну «організаційно-педагогічні умови» та розкриємо складові цього поняття.

Дефініція «організаційно-педагогічні умови» включає два смислових компоненти: «організаційні умови» і «педагогічні умови». Розкриємо кожен з них.

У науково-педагогічній літературі *педагогічні умови* розглядаються як *сукупність об'єктивних можливостей змісту, форм, методів і матеріально-просторового середовища, що спрямована на досягнення поставлених завдань* (В. Беліков) [3]. Слід відмітити, що до педагогічних умов відносяться тільки ті, які спеціально створюються в освітньому процесі. Їх реалізація забезпечує найбільш ефективний перебіг педагогічного процесу. Ми погоджуємося з тим, що педагогічні умови не можна зводити тільки до середовища, до зовнішніх обставин, сукупності об'єктів, що впливають на процес. Розвиток особистості дитини в освітньому процесі передбачає обов'язкову єдність суб'єктивного і об'єктивного, внутрішнього і зовнішнього, сутності і явищ.

В контексті нашого дослідження ми розглядаємо педагогічні умови як сукупність факторів, обставин, в яких здійснюється підготовка вихователів до формування здорового способу життя у дітей дошкільного віку, і які забезпечують ефективність даного процесу. До цих умов можуть належати: суб'єкти освітнього процесу, об'єкти навколишнього світу, особливості, зумовлені специфікою ЗДО, форми, методи, засоби здійснення освітнього процесу в ЗВО.

У педагогічних дослідженнях (В. Андрєєв, В. Беліков, А. Найн) висвітлюються переважно організаційно-педагогічний або загальнопедагогічний аспекти поняття умов. Вони розглядаються відносно процесів розвитку, навчання і виховання. Оскільки нами розглядаються саме організаційно-педагогічні умови підготовки вихователів до роботи з

формування здорового образу життя, на наш погляд, необхідно розкрити поняття «організація».

У літературних джерелах *термін «організація»* вживається для характеристики соціальних, біологічних і деяких технічних об'єктів (часто в загальному контексті з поняттями «структура» і «система»).

З позиції філософії «організація» (з фр. *organization* - то, що має стрункий, упорядкований вигляд) описується як:

— внутрішня узгодженість, упорядкованість взаємодії більш-менш автономних і диференційованих частин цілого, обумовлена його будовою;

— система дій або процесів, які призводять до утворення і вдосконалення взаємозв'язків між частинами єдиного цілого;

— група людей, які спільно реалізують якусь програму або мету і діють на основі певних правил і процедур (І. Локатос) [24].

У соціології поняття «організація» означає соціум, охоплений і захоплений певною метою [10].

В теорії управління (менеджменту) організація розглядається як засіб ефективного досягнення мети [12].

З позицій обраних нами методологічних підходів, зберігаючи смисл, організація розглядається як феномен, що забезпечує звичний перебіг і постійне відтворення діяльності. організація є неодмінною умовою збереження цілісності, повноти і сенсу діяльності, умовою її предметної продуктивності.

З урахуванням зазначеного в науковій літературі виділяються наступні ознаки поняття «умови», в тому числі організаційно-педагогічні.

1. Сукупність об'єктивних можливостей змісту, форм, методів і матеріально-просторового середовища, спрямованих на вирішення поставлених завдань (А. Найн).

2. Сукупність взаємопов'язаних і взаємообумовлених обставин процесу діяльності (В. Андрєєв).

3. Умови, що забезпечують найбільш ефективний перебіг процесів і явищ, і які відображають впорядкованість та доцільність їх існування (В.Сластьонін, Т.Стефановська).

4. Умови є єдність суб'єктивного і об'єктивного, внутрішнього і зовнішнього, сутності і явища (В.Загвязинский).

5. Умови висловлюють ставлення предмета до оточуючих його явищ, без яких він існувати не може (І.Фролов).

6. Умови виконують роль правил, що забезпечують нормальний перебіг діяльності.

З огляду на зазначені ознаки, можна дати наступне визначення *організаційно-педагогічних умов: це сукупність зовнішніх обставин реалізації функцій управління і внутрішніх особливостей освітньої діяльності, що забезпечують збереження цілісності, повноти освітнього процесу, його цілеспрямованості та ефективності* (Г.Демідова) [12].

Сучасна дошкільна освіта висуває нові вимоги до педагогічних кадрів. Педагог ЗДО, який є вільною і активно мислячою людиною, котра вміє робити обґрунтовані прогнози результатів своєї діяльності і відповідно та вміє правильно проектувати освітній процес, є гарантом вирішення поставлених завдань. В останні роки значно збільшився попит на висококваліфіковану, креативну, соціально-активну і конкурентоспроможну особистість педагога, здатного виховувати і соціалізувати особистість в динамічному світі. Від рівня професійної підготовки педагогів, їх здатності до безперервної самоосвіти безпосередньо залежать результати соціально-економічного і духовного розвитку суспільства [1].

Однією з найважливіших умов підвищення якості підготовки вихователів ЗДО до формування здорового способу життя у дошкільників є реалізація принципу наступності у формування загальних та фахових компетентностей, що відповідають вимогам сьогодення і задовольняють стейхолдерів (роботодавців)

– змовників кадрів, організації та змісту освітнього процесу в організаціях дошкільної освіти.

Отже, якість професійної підготовки майбутніх вихователів залежить не тільки від опанування ними знаннями, вміннями й навичками, що відповідають концептуальним положенням Базового компоненту дошкільної освіти, а й перш за все від особистісних установок студентів на педагогічну професію, особистісних якостей та здатності до безперервного підвищення своєї кваліфікації. Оскільки тільки вихователь-професіонал зможе створити для дітей таке предметно-просторове середовище, організувати освітній процес таким чином, щоб формування основ здорового способу життя у дошкільників відбувалося у всіх режимних моментах з використання особистісно зорієнтованих підходів.

РОЗДІЛ 2

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНЕ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ ВИХОВАТЕЛІВ ДО ФОРМУВАННЯ ЗДОРОВОГО СПОСОБУ ЖИТТЯ У ДОШКІЛЬНИКІВ

2.1. Виявлення рівня готовності вихователів до формування здорового способу життя у дітей дошкільного віку

З метою встановлення рівня професійної готовності вихователів щодо формування здорового способу життя у дошкільнят нами було проведено констатувальний експеримент, участь в якому взяли 10 вихователів ЗДО № 26 комбінованого типу для дітей з порушеннями мовлення Херсонської міської ради: 4 вихователя молодшої групи, 4 – середньої та 2- старшої групи. Педагогічний стаж у 2- вихователів – до 5 років, у 5 – більше 10 років, у 3-х більше 15 років роботи у дошкільній освіті. Всі педагоги мають вищу педагогічну освіту. Експериментальна робота тривала упродовж чотирьох місяців.

На основі визначення, що компетентність – це поєднання теоретичної, практичної та особистісної готовності людини до педагогічної діяльності, ми виділили показники теоретичної, практичної та особистісної готовності вихователя ЗДО до формування у дошкільників здорового способу життя (за В. Сластьоніним) . Саме за цими критеріями ми будемо оцінювати стан професійної готовності вихователів.

Діагностична карта виявлення рівня професійної компетентності вихователя щодо формування здорового способу життя у дошкільників представлена у таблиці 2.1.

Таблиця 2.1.

Діагностична карта виявлення рівня професійної компетентності вихователя щодо формування здорового способу життя у дошкільників

Критерії	Показники	Діагностичні завдання
Теоретичний компонент	<ul style="list-style-type: none"> –знання про процес формування ЗСЖ у дошкільників; –знання про зміст формування ЗСЖ у дошкільнят; знання про форми, методи та засоби формування ЗСЖ у дошкільників 	Опитувальники (авторські)
Практичний компонент	<ul style="list-style-type: none"> – уміння планувати зміст програми щодо формування ЗСЖ у дітей; – уміння організувати педагогічний процес у напрямі формування ЗСЖ у дошкільнят (застосування форм, методів та засобів) 	<p>Аналіз календарного плану.</p> <p>Спостереження за діяльністю вихователя щодо реалізації завдань формування здорового способу життя у дітей</p>
Особистісний компонент	<ul style="list-style-type: none"> – прагнення до саморозвитку, –адаптивність, – гнучкість, – здатність до комунікації 	Морфологічний тест життєвих цінностей у сфері професійного життя та освіти (В. Сопов, Л. Карпушкіна) [29]

Для визначення стану сформованості *теоретичного компоненту* професійної компетентності педагогів ЗДО ми використовували опитувальник

«Знання вихователя про процес формування здорового способу життя (ЗСЖ) у дошкільнят»

Опитувальник складався з питань, спрямованих на виявлення у вихователів знань про процес формування ЗСЖ у дітей дошкільного віку. Аналіз результатів за цим критерієм виявив наступні показники (Рис.2.1)

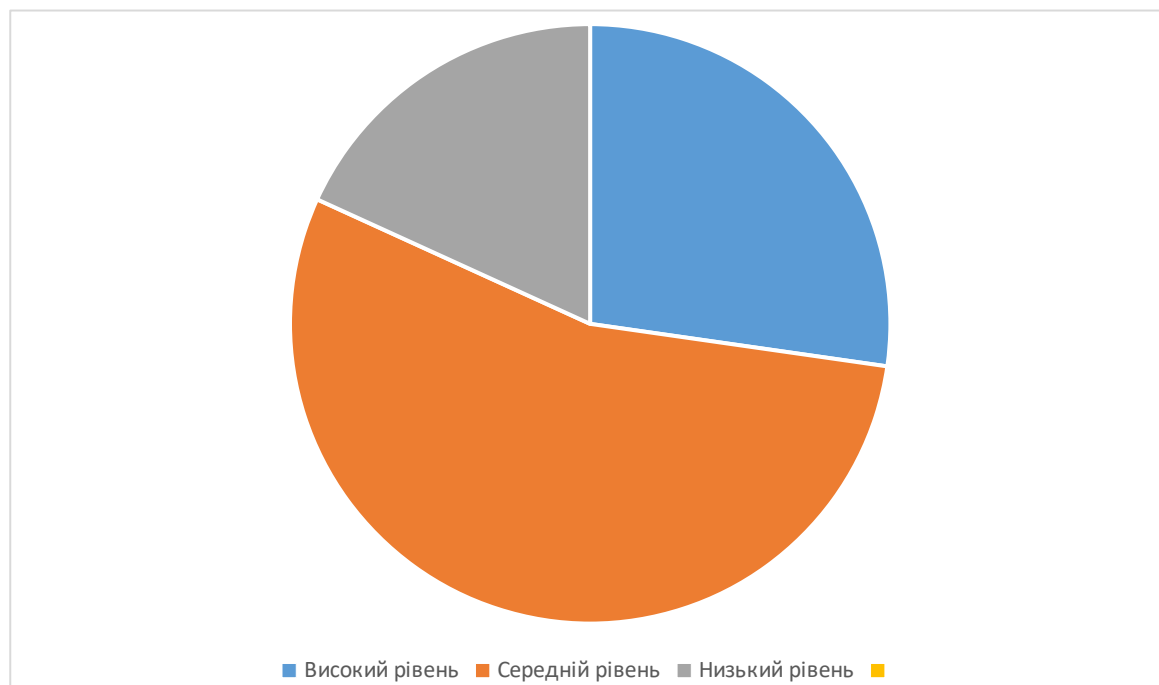

Рис.2.1. Рівні володіння вихователями знаннями про процес формування здорового способу життя у дошкільників

Високий рівень виявлено у 30% вихователів. Педагоги мають уявлення про здоров'я, володіють знаннями про процес формування ЗСЖ у дошкільнят, мають повне уявлення про зміст формування ЗСЖ у дошкільньому віці, добре знають форми, методи і засоби формування ЗСЖ у дошкільників.

Середній рівень встановлено у 60% вихователів. Педагоги мають уявлення про здоров'я, володіють знаннями про процес формування ЗСЖ у дошкільнят, але уявлення про зміст формування ЗСЖ у дітей дошкільного віку

у них є неконкретизовані, при цьому вони знають форми, методи і засоби формування ЗСЖ у зазначеної категорії дітей.

Низький рівень виявлено у 10% вихователів. Ці вихователі мають уявлення про здоров'я, але мають поверхневе уявлення про змісті формування ЗСЖ у дошкільнят, частково володіють знаннями про процес формування ЗСЖ у зазначеної категорії дітей, частково знають форми, методи і засоби формування ЗСЖ в дошкільньому віці.

Таким чином, можна зробити висновок, що у вихователів переважає середній рівень (50%) теоретичної готовності до процесу формування ЗСЖ у вихованців ЗДО.

Аналіз результатів опитування знань про методичну складову освітньої роботи з форми, методи та засоби формування ЗСЖ у дошкільнят дав можливість одержати наступні показники (Рис.2.2).

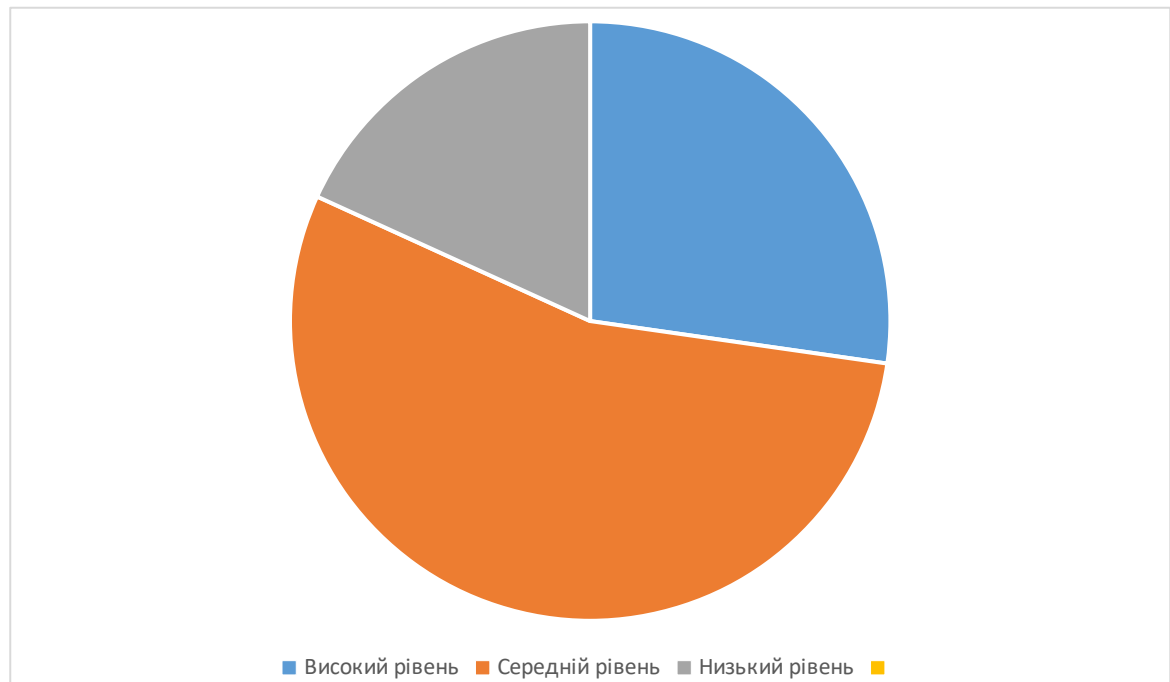

Рис. 2.2. Рівні володіння вихователями знання про методичну складову організації роботи з формування здорового способу життя у вихованців ЗДО

Високий рівень показали 30% вихователів. Педагоги мають ґрунтовні знання про компоненти здорового способу життя, знають форми, методи та прийоми роботи з дітьми щодо формування здорового способу життя, ознайомлені із завданнями роботи у цьому напрямі.

Середній рівень встановлено у 50% вихователів. Педагоги мають знання про компоненти здорового способу життя, але частково знайомі з основними формами роботи щодо формування здорового способу життя у дошкільників, ознайомлені із завданнями роботи у цьому напрямі. Вони не змогли повно відповісти, якими формами, методами і прийомами можна успішно користуватися під час формування навичок здорового життя у дошкільнят.

Низький рівень показали 20% вихователів. Педагоги мають знання про компоненти здорового способу життя, але частково знайомі з основними формами роботи щодо його формування, частково ознайомлені із завданнями роботи у цьому напрямі. Вони нечітко змогли відповісти, якими формами, методами і прийомами можна сформувати ЗСЖ у дошкільнят.

Таким чином, можна зробити висновок, що у педагогів переважає середній рівень (50%) знань про форми, методи та засоби формування ЗСЖ у дошкільнят.

Таким чином, у вихователів за теоретичним компонентом переважає середній рівень професійної компетентності щодо формування здорового способу життя у дошкільників.

З метою вивчення *практичного компоненту* професійної компетентності вихователів у питанні формування ЗСЖ ми проаналізували календарно-тематичний план педагогів, що ввійшли до експериментальної групи за допомогою розроблених нами критеріїв.

У результаті проведення цього аналізу нами одержано наступні показники (Рис.2.3).

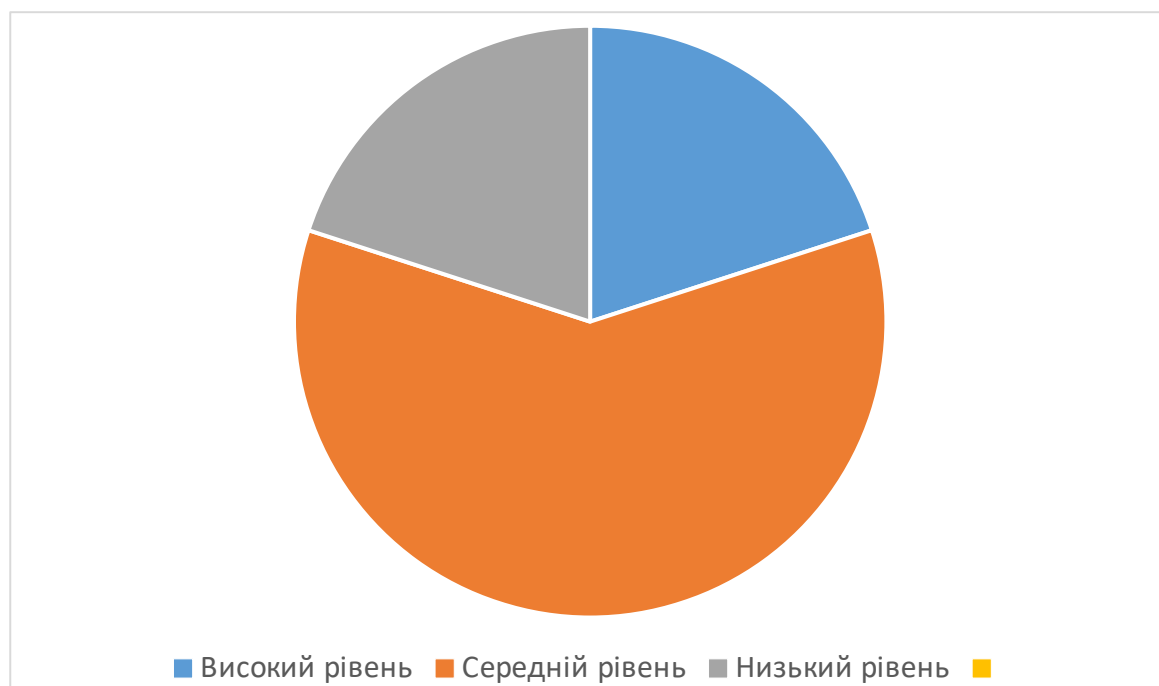

Рис.2.3. Рівні сформованості практичного компоненту професійної компетентності щодо формування здорового способу життя у дошкільників

У 20% вихователів виявлено високий рівень. У їх календарно-тематичному плані представлені різноманітні форми (бесіди, дидактичні ігри, дослідницька діяльність, розглядання ілюстративного матеріалу, дослідно-експериментальна робота) спрямовані на формування ЗСЖ у дошкільнят. Представлені в плані форми і тематика освітньої діяльності у зазначеному напрямі відповідають віковій групі дошкільнят. Заплановані форми роботи щодо формування здорового способу життя проводяться з дошкільнятами систематично за планом.

У 60% вихователів встановлено середній рівень. В їх календарно-тематичному плані представлені окремі форми роботи з формування ЗСЖ у дошкільнят, це, переважно, тільки бесіди, дидактичні ігри та розглядання

ілюстративного матеріалу. Форми і тематика освітньої діяльності у цьому напрямі не зовсім відповідають віковій групі дошкільнят. Заплановані форми роботи щодо формування здорового способу життя проводяться з дошкільнятами за планом, але не систематично.

У 20% вихователів виявлено низький рівень сформованості практичного компоненту професійної компетентності. В їх календарно-тематичному плані з форм роботи щодо формування ЗСЖ у дошкільнят представлені тільки бесіди і дидактичні ігри. Форми і тематика освітньої діяльності у цьому напрямі не зовсім відповідають віковій групі дошкільнят. Заплановані форми роботи з формування здорового способу життя проводяться з дошкільнятами несистематично і не за планом.

Для визначення ефективності роботи з формування здорового способу життя у ЗДО ми провели анкетування. Аналіз відповідей педагогів дав можливість одержати наступні результати.

20% вихователів вважають роботу у ЗДО щодо формування ЗСЖ у дошкільнят ефективною, не відчують труднощів під час її організації. Вважають недоліком професійної компетентності у вихователів низький рівень мотивації до здоров'язбережувальної діяльності. Ефективними заходами підвищення свого професійного рівня вважають: планування роботи з формування ЗСЖ у вихованців, участь у вебінарах, семінарах, контроль, а також практичний обмін досвідом.

70% вихователів вважають роботу щодо формування ЗСЖ у дошкільнят не такою ефективною, як би хотілось, вони відчують труднощі під час її організації. Недоліком професійної компетентності у вихователів вважають низький рівень матеріальної бази ЗДО, недостатність кадрового забезпечення. Ефективними заходами підвищення професійної компетентності вихователів вважають: планування здоров'язбережувальної діяльності у ЗДО, практичний обмін досвідом.

10% вихователів не змогли оцінити ефективність роботи ЗДО щодо формування ЗСЖ у вихованців. Вони перекладають роботу з планування здоров'язбережувальної діяльності на вихователя-методиста ЗДО. Недоліком професійної компетентності у вихователів вважають недостатність методичної підтримки щодо організації роботи з формування ЗСЖ у дошкільників. Ефективним заходом підвищенні професійного рівня вважають планування здоров'язбережувальної діяльності у ЗДО, практичний обмін досвідом.

Під час дослідження *особистісного компоненту* професійної компетентності вихователя щодо роботи з формування здорового способу життя у дошкільнят нами було використано методику «Морфологічний тест життєвих цінностей в сфері професійного життя та освіти» (В.Сопова, Л. Карпушкін).

Мета діагностичної методики: визначити мотиваційно-ціннісну структуру особистості вихователя.

Тест складається з 112 тверджень, кожне з яких вихователю необхідно оцінювати за 5-бальною системою.

Інструкція: «Просимо оцінити Ваші бажання і прагнення, які спонукають Вас до певних дій, за 5-бальною шкалою, промовляючи фразу:

Для мене зараз (ваша оцінка)

- якщо твердження не має жодного значення, позначте цифрою 1;
- якщо твердження має незначне значення, позначте цифрою 2;
- якщо твердження має певне значення, позначте цифрою 3;
- якщо твердження є важливим, позначте цифрою 4;
- якщо твердження є дуже важливим, позначте цифрою 5.

Оцінювання результату відбувалося наступним чином:

високий рівень - більше 70 балів;

середній рівень - від 40 до 70 балів;

низький рівень - до 40 балів.

Аналіз результатів методики дав можливість нам виявити показники рівнів сформованості мотиваційно-ціннісну структуру особистості вихователя (Рис.2.4.)

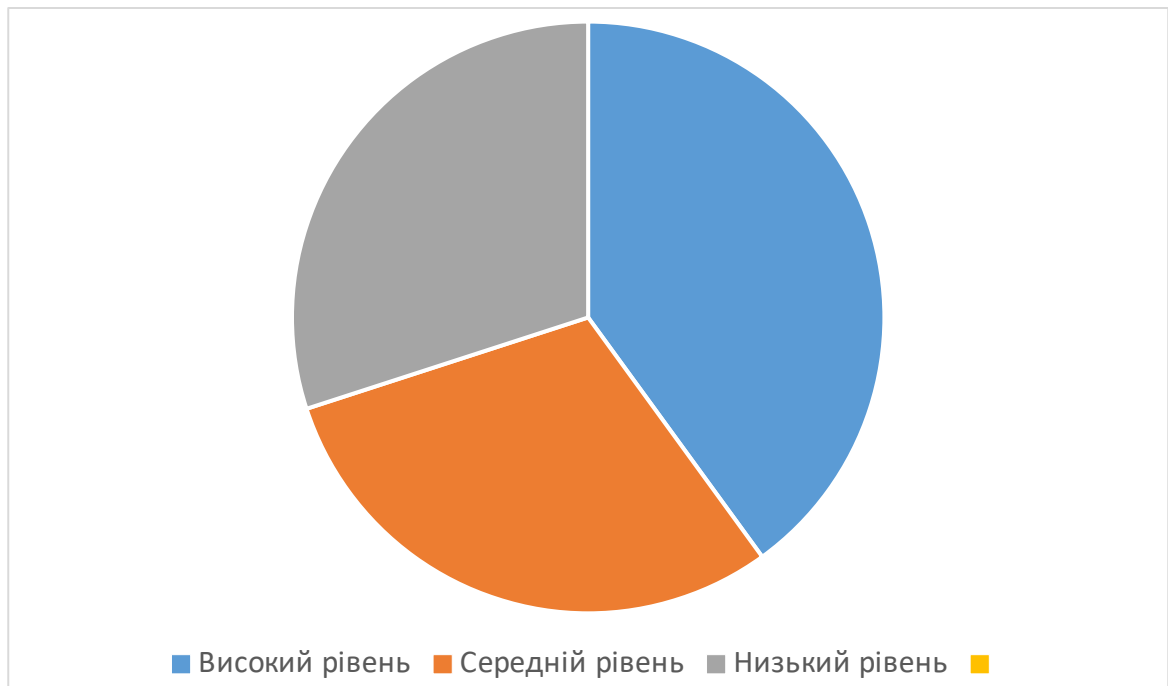

Рис.2.4. Показники рівнів сформованості мотиваційно-ціннісної структури особистості вихователя

Як бачимо:

40% вихователів ЗДО показали високий рівень життєвих цінностей в сфері професійного життя і освіти. Педагоги продемонстрували яскраво виражений ступінь значущості у трьох та більше життєвих сферах.

30% вихователів виявили середній рівень за ступенем значущості. Педагоги продемонстрували яскраво виражений ступінь значущості у двох життєвих сферах.

30% вихователів показали низький рівень сформованості життєвих цінностей у сфері професійного життя та освіти. Педагоги продемонстрували яскраво виражений ступінь значущості тільки в одній життєвій сфері.

Отже, проведений констатувальний етап експериментального дослідження виявив, що у вихователів ЗДО за теоретичним та практичним компонентами професійної компетентності щодо формування здорового образу життя у дошкільнят домінує середній рівень - 60% вихователів, у розвитку особистісного компоненту переважає високий рівень – у 40%, і хоча достатньо високими за цим показником є і низький рівень. Його виявлено у 30% вихователів.

2.2. Реалізація організаційно-педагогічних умов підготовки вихователів до формування здорового способу життя у дошкільників в умовах ЗДО

Метою формувального експерименту було розробити та апробувати організаційно-педагогічні умови підготовки вихователів до формування здорового способу життя у дошкільників.

За результатами констатувального експерименту ми поділили вихователів умовно на три групи:

I група – недостатньо досвідчені вихователі (20%) – педагоги, які мають поверхневі знання про процес формування здорового способу життя у дошкільнят, мають поверхові уявлення про зміст, знають засоби формування здорового способу життя у зазначеної категорії дітей, вміють планувати зміст програми з формування ЗСЖ в ЗДО, однак зазнають значних труднощів в організації освітнього процесу, спрямованого на формування здорового способу життя у дошкільнят із застосуванням ефективних форм, методів і засобів.

II група – досвідчені вихователі (50%) – педагоги, які мають знання про процес формування здорового способу життя у дошкільнят, але мають не повне уявлення про його зміст, знають форми, методи і засоби, вміють їх використовувати в організації педагогічного процесу, спрямованого на формування здорового способу життя у дошкільнят.

III група – вихователі-майстри (30%). Це педагоги, які мають не тільки ґрунтовні знання та повні уявлення про процес формування здорового способу життя у дошкільнят, вміють організовувати педагогічний процес у зазначеному аспекті, а систематично використовують різноманітні методи, прийоми форми навчання й виховання, у тому числі й інтерактивні.

Основні зусилля було спрямовано саме не першу групу вихователів. Оскільки у малодосвідчених вихователів виявився недостатній рівень знань щодо формування здорового способу життя у дошкільників, для них були розроблені і проведені бесіди, консультації, тренінг, для їх підготовки до проведення роботи у зазначеному напрямі. Також було ознайомлено з формами, методами і засобами роботи щодо формування здорового способу життя у дошкільників.

Так з цією групою вихователів проводилися бесіди, консультації, тренінг на теми: «Експрес-інформація», «Давайте спробуємо», «Ситуація сьогодні і завтра», «Озбройся новинками!», «Вчимося знову», «Звертаємо увагу», в яких педагоги знайомилися з новинками в науці і практиці щодо формування основ здорового способу життя у дошкільнят.

Розглянемо форми роботи з вихователями.

Так, метою проведення консультації на тему «Ситуація сьогодні і завтра» було познайомити вихователів з пріоритетним напрямом дошкільної освіти – формування звички до здорового способу життя у дітей дошкільного віку.

В ході консультації ми познайомили вихователів з однією з головних стратегічних завдань країни – це збереження і зміцнення здоров'я дітей.

Познайомили з даними різних досліджень, які показують, що за останній час кількість здорових дошкільнят різко зменшилася. Культура здоров'я визначає, перш за все, вміння жити, не шкодячи своєму організму, а приносячи йому користь.

Здоров'я уявляє собою не тільки відсутність хвороб, це стан оптимальної працездатності, творчої віддачі, емоційного тону, того, що створює фундамент майбутнього благополуччя особистості.

Тому головними завданнями щодо зміцнення здоров'я дітей у ЗДО є формування у них уявлень про здоров'я як однієї з головних цінностей життя, формування здорового способу життя.

Потім ми розповіли вихователям про те, що необхідно навчити дитину правильного вибору в будь-якій ситуації тільки корисного для здоров'я і відмови від всього шкідливого, прищепити дитині з малих років правильне ставлення до свого здоров'я, почуття відповідальності за нього. Ці завдання мають вирішуватися шляхом створення цілісної системи щодо збереження фізичного, психічного і соціального здоров'я дитини.

Одним з головних умов успішності роботи в цьому напрямі є правильна організація здоров'язбежувального процесу в ЗДО.

Потім ми познайомили вихователів з тим, яким має бути мікросередовище.

Мікросередовище ЗДО має відповідати не тільки санітарно-гігієнічним вимогам, а й вимогам гігієни нервової системи, психологічної безпеки, гігієни соціальних відносин [11].

Щоб активно впливати на позицію дитини щодо власного здоров'я, звернули увагу вихователів на те, що необхідно знати трактування «здоров'я». Власне стан здоров'я формується в результаті взаємодії зовнішніх (природних і соціальних) і внутрішніх (спадковість, стать, вік) чинників. Відповідно, Виділяють кілька компонентів здорового способу життя, зокрема:

- заняття фізкультурою, прогулянки;
- раціональне харчування, дотримання правил особистої гігієни: загартовування, створення умов для повноцінного сну;
- доброзичливе ставлення один до одного, розвиток вміння слухати і говорити, вміння відрізнити брехню від правди;
- дбайливе ставлення до навколишнього середовища, до природи;
- медичне виховання, своєчасне відвідування лікаря, виконання різних рекомендації, проходження медогляду дітей щорічно – вузькими спеціалістами (стоматологом, хірургом, лором, окулістом);
- формування поняття «не зашкодь собі сам».

На закінчення консультації розповіли вихователями, які засоби використовуються для успішного вирішення проблем здоров'язбереження дошкільнят, це:

- раціональний режим;
- харчування;
- загартовування (в повсякденному житті; спеціальні заходи загартовування);
- рух (ранкова гімнастика, розвивальні вправи, спортивні ігри, дозвілля, спортивні заняття).

З метою систематизувати знання педагогів про поняття «здоров'я», проводили тренінги «Здоровий спосіб життя», «Звичка до здорового способу життя».

Для узагальнення знань педагогів про фізичний розвиток дітей дошкільного віку і закріпити знання про зміцнення здоров'я дітей ми провели з вихователями семінар з теми «Здоров'я – категорія педагогічна».

В ході семінару ми познайомили вихователів з аналізом стану роботи щодо збереження і зміцнення здоров'я дітей в ЗДО.

Досвідчені вихователі нашого ЗДО провели семінар з метою поділитися з іншими вихователями досвідом роботи з формування здорового способу життя у дошкільнят.

З метою вивчення, узагальнення та впровадження в практику досвіду колег ми провели з вихователями майстер-клас з теми «Використання нетрадиційних здоров'язбережувальних технологій в оздоровленні дітей через інтеграцію ліній розвитку в дошкільному віці».

Для вирішення основного завдання дошкільної освіти: збереження та зміцнення здоров'я дитини необхідно забезпечити оптимальний руховий режим в ЗДО, достатній час в режимі дня для здійснення оздоровчих заходів.

Отже, виникає необхідність створення такої системи роботи, при якій би відбувалася інтеграція оздоровчої діяльності в освітню, що в кінцевому підсумку сприяло збереженню і зміцненню фізичного і психічного здоров'я дитини, формуванню звички здорового способу життя.

Таким чином на етапі формувального експерименту проведена методична робота з вихователями, яка будувалася на основі диференційованого підходу, з урахуванням рівня професійної компетентності, запитів педагогів. Основними особливостями активних методів методичної роботи з вихователями є:

- 1) вимушена активність, сутність якої полягає в тому, що вихователь змушений бути активним незалежно від того, бажає він цього чи ні;
- 2) активність є не короткочасною, епізодичною – вона порівнюється за часом зі всією методичною діяльністю педагогів;
- 3) постійна взаємодія вихователів в межах методичної роботи в ЗДО за допомогою прямих і зворотних зв'язків;
- 4) широке використання самостійної творчої діяльності вихователів при підвищеному ступені їх мотивації [7].

Таким чином, ми вважаємо, що впровадження організаційно-педагогічних умов у підготовку та підвищення професійної компетентності педагогів ЗДО

щодо формування здорового способу життя у дошкільнят сприяє підвищенню ефективності діяльності вихователів у цьому напрямі. Результатом цієї діяльності є ті знання, вміння і навички, які сформовані у дітей, рівень їх вихованості і розвиненості.

2.3. Результати формувального експерименту

З вихователями повторно був проведений моніторинг професійної компетентності та результативності діяльності кожного вихователя.

Діагностичне завдання «Опитувальник знань педагогів про процес формування ЗСЖ у дошкільнят» використовувалося з метою виявлення знань про процес формування ЗСЖ у дошкільнят (вивчення *теоретичного компонента* професійної компетентності).

Опитувальник складався з питань, спрямованих на виявлення у вихователів знань про процес формування ЗСЖ у дошкільнят. В даному діагностичному завданні ми виявили знання про процес формування ЗСЖ у дошкільнят, знання про зміст формування ЗСЖ у дошкільнят, а так само знання про форми, методи та засоби формування ЗСЖ у дошкільнят.

Аналіз результатів за показником знань про процес формування ЗСЖ у дошкільнят показав наступні результати (Рис.2.5).

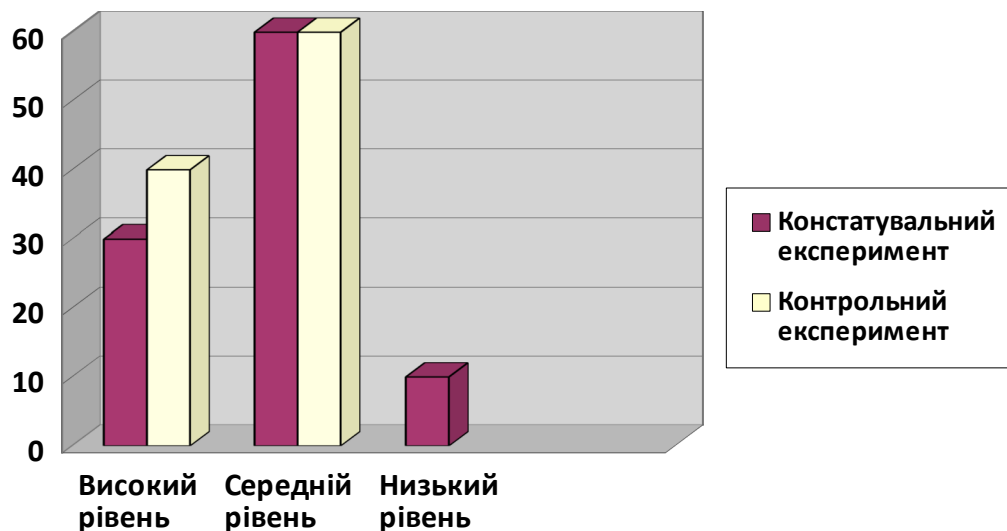

Рис.2.5. Порівняльні показники рівнів володіння вихователями знаннями про процес формування здорового способу життя у дошкільників

Високий рівень у порівнянні з констатує етапом підвищився на 10% і склав 40% вихователів. Педагоги мають уявлення про здоров'я, володіють знаннями про процес формування ЗСЖ у дошкільнят, мають повне уявлення про зміст формування ЗСЖ у дошкільньому віці.

Середній рівень в порівнянні з констатувальним етапом залишився на тому ж рівні і склав 60% вихователів. Педагоги мають уявлення про здоров'я, володіють знаннями про процес формування ЗСЖ у дошкільнят, але уявлення про зміст формування ЗСЖ у дітей дошкільнього віку у них є неконкретизовані,

Низький рівень під час контрольного експерименту не виявлено в жодного педагога ЗДО.

Таким чином, можна зробити висновок, що у вихователів на констатувальному та контрольному етапах експерименту домінує середній рівень (60%) теоретичної підготовки до процесу формування ЗСЖ у дошкільнят.

Порівняльний аналіз результатів щодо знань про форми, методи та засоби формування ЗСЖ у дітей дошкільного віку представлено на Рис.2.6.

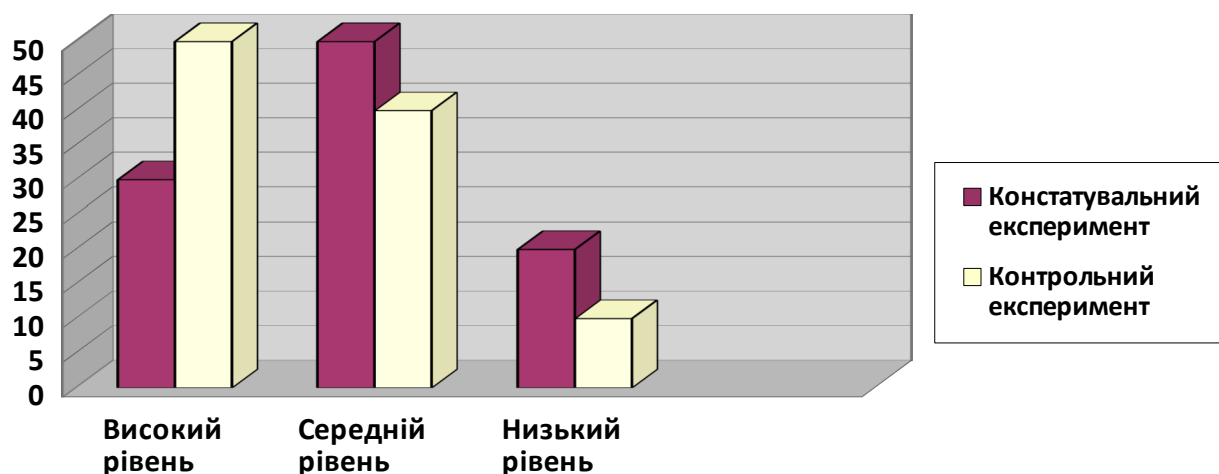

Рис. 2.6. Порівняльні показники рівнів володіння вихователями знаннями про методичну складову організації роботи з формування здорового способу життя у вихованців ЗДО

Високий рівень у порівнянні з констатувальним етапом збільшився на 20% і склав 50% вихователів. Педагоги мають ґрунтовні знання про компоненти здорового способу життя, знають форми, методи та прийоми роботи з дітьми щодо формування здорового способу життя, ознайомлені із завданнями роботи у цьому напрямі.

Середній рівень у порівнянні з констатувальним експериментом зменшився на 10% і склав 40% вихователів. Педагоги мають знання про компоненти здорового способу життя, але частково знайомі з основними формами роботи щодо формування здорового способу життя у дошкільників, ознайомлені із завданнями роботи у цьому напрямі. Вони не змогли повно відповісти, якими формами, методами і прийомами можна успішно користуватися під час формування навичок здорового життя у дошкільнят.

Низький рівень після формувального навчання зменшився на 10 %, його продемонстрували 10% вихователів. Педагоги мають знання про компоненти здорового способу життя, але частково знайомі з основними формами роботи щодо його формування, частково ознайомлені із завданнями роботи у цьому напрямі. Вони нечітко змогли відповісти, якими формами, методами і прийомами можна сформувати ЗСЖ у дошкільнят.

Таким чином, можна зробити висновок, що у педагогів переважає високий рівень (50%) знань про форми, методи та засоби формування ЗСЖ у дошкільнят.

Під час порівняльного аналізу сформованості *практичного компоненту* професійної компетентності вихователів у питанні формування ЗСЖ ми одержали наступні показники (Рис.2.7).

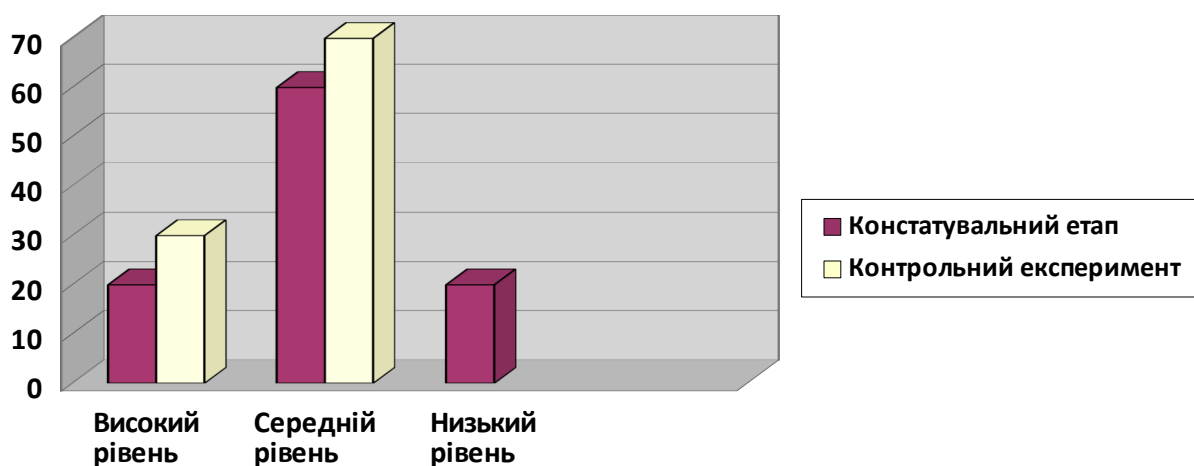

Рис.2.7. Порівняльні показники рівнів сформованості практичного компоненту професійної компетентності щодо формування здорового способу життя у дошкільників

У порівнянні з констатувальним експериментом показники високого рівня збільшилися на 10% і склали 30% вихователів. У їх календарно-тематичному

плані представлені різноманітні форми (бесіди, дидактичні ігри, дослідницька діяльність, розглядання ілюстративного матеріалу, дослідно-експериментальна робота) спрямовані на формування ЗСЖ у дошкільнят. Представлені в плані форми і тематика освітньої діяльності у зазначеному напрямі відповідають віковій групі дошкільнят. Заплановані форми роботи щодо формування здорового способу життя проводяться з дошкільнятами систематично за планом.

Середній рівень також збільшився на 10% і склав 70% вихователів встановлено середній рівень. В їх календарно-тематичному плані представлені окремі форми роботи з формування ЗСЖ у дошкільнят, це, переважно, тільки бесіди, дидактичні ігри та розглядання ілюстративного матеріалу. Форми і тематика освітньої діяльності у цьому напрямі не зовсім відповідають віковій групі дошкільнят. Заплановані форми роботи щодо формування здорового способу життя проводяться з дошкільнятами за планом, але не систематично.

Низький рівень не продемонстрував жоден вихователь ЗДО.

Для визначення ефективності роботи з формування здорового способу життя у ЗДО ми так само, як і на етапі констатації провели анкетування. Аналіз відповідей педагогів після формувального навчання дав можливість одержати наступні результати.

Під час контрольного експерименту жоден з вихователів не вважав роботу у ЗДО щодо формування ЗСЖ у дошкільнят недостатньо ефективною. на етапі констатувального експерименту цей показник склав 20%

У порівнянні з констатувальним експериментом 30% вихователів вважають роботу щодо формування ЗСЖ у дошкільнят не такою ефективною, як би хотілось, вони відчують труднощі під час її організації. Недоліком професійної компетентності у вихователів вважають низький рівень матеріальної бази ЗДО, недостатність кадрового забезпечення. Ефективними заходами підвищення професійної компетентності вихователів вважають:

планування здоров'язбережувальної діяльності у ЗДО, практичний обмін досвідом. До початку формувального навчання цей показник склав 70%.

70% вихователів оцінили ефективність роботи ЗДО як достатній.

Під час дослідження *особистісного компоненту* професійної компетентності вихователя щодо роботи з формування здорового способу життя у дошкільнят нами було використано методику «Морфологічний тест життєвих цінностей в сфері професійного життя та освіти» (В.Сопова, Л. Карпушкін).

Метою використання діагностичної методики було визначити мотиваційно-ціннісну структуру особистості вихователя.

Порівняльний аналіз результатів методики дав можливість нам виявити показники рівнів сформованості мотиваційно-ціннісну структуру особистості вихователя після формувального навчання (Рис.2.8.)

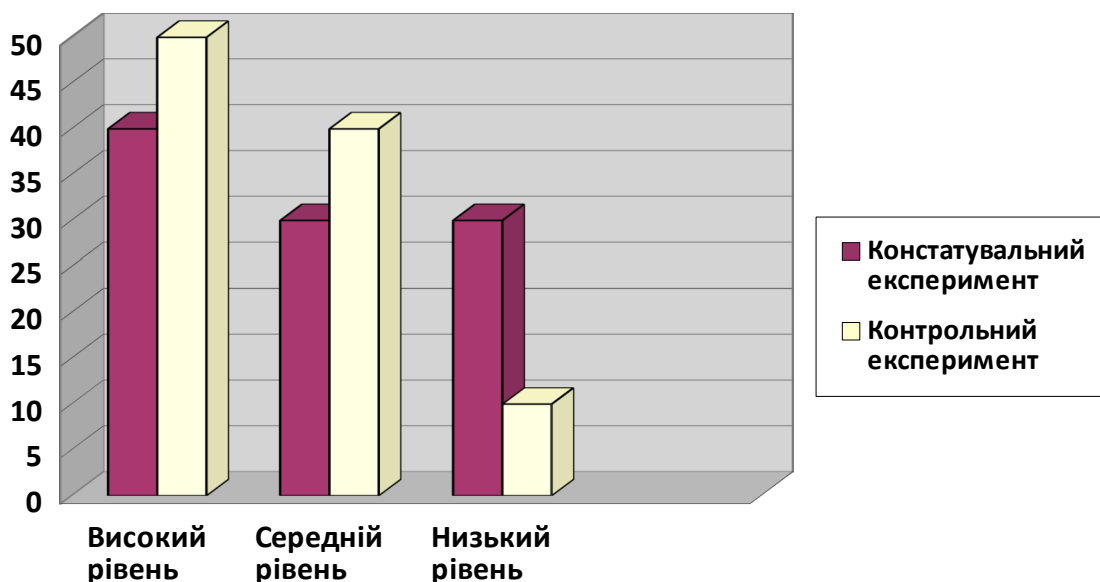

Рис.2.8. Порівняльні показники рівнів сформованості мотиваційно-ціннісної структури особистості вихователя

Високий рівень життєвих цінностей в сфері професійного життя і освіти у порівнянні з констатувальним етапом збільшився на 10 % і склав 50%

вихователів. Педагоги продемонстрували яскраво виражений ступінь значущості у трьох та більше життєвих сфер.

Показники середнього рівня також збільшилися на 10% і склали 40%. Педагоги продемонстрували яскраво виражений ступінь значущості у двох життєвих сферах.

Показники низького рівня зменшилися, відповідно, на 20% і склали 10% вихователів. Педагоги продемонстрували яскраво виражений ступінь значущості тільки в одній життєвій сфері.

Отже, порівняльний аналіз показників рівнів теоретичного, практичного та особистісного компонентів професійної компетентності у вихователів ЗДО щодо формування здорового способу життя у дошкільників виявив позитивну динаміку у всіх складових, що підтверджує ефективність запропонованих нами організаційно-педагогічних умов підготовки вихователів до формування здорового способу життя у дітей дошкільного віку в умовах ЗДО.

ВИСНОВКИ

У процесі проведеного нами дослідження ми дійшли наступних висновків.

1. Аналіз психолого-педагогічної дидактичної та методичної літератури засвідчує, що проблема підготовка вихователів ЗДО щодо проведення роботи з формування здорового способу життя у дошкільників є багатоаспектною. Готовність фахівця дошкільної освіти до формування здорового способу життя у дошкільнят визначають наступні показники: професійно-педагогічна спрямованість (відповідальне ставлення до майбутньої діяльності), самовдосконалення; знання анатомо-фізіологічних і психологічних особливостей дошкільнят, вміння застосовувати отримані знання на практиці, спрямованої на вирішення педагогічних завдань. Крім того педагог повинен уміти організувати предметно-розвивальне середовище у ЗДО, що допомагає використовувати різні види діяльності у формуванні здорового способу життя у дітей; вміти застосовувати різні форми роботи з батьками дошкільнят.

2. У процесі дослідження стану сформованості професійної компетентності вихователів ЗДО щодо формування здорового способу життя у дошкільнят виявлено, що важливою умовою її становлення є застосування певного обсягу знань в педагогічній діяльності, здатність удосконалювати освітній процес, прагнення підвищувати свій професійний рівень, шляхом опанування сучасними уявленнями про здоров'я, здоровий спосіб життя, оволодіння здоров'язберезувальними технологіями роботи в ЗДО тощо.

Експериментальним шляхом виявлено рівні сформованості професійної компетентності вихователів щодо формування здорового способу життя у дошкільників за компонентами: теоретичний, практичний та особистісний. Встановлено, що за всіма показниками у вихователів ЗДО домінує середній рівень знань, умінь та мотиваційно-ціннісного ставлення (у середньому – це 55% вихователів). Педагоги мають уявлення про здоров'я, володіють знаннями

про процес формування здорового способу життя у дошкільнят, але уявлення про зміст роботи у цьому напрямі у них є неконкретизовані. Вихователі знають форми, методи і засоби проведення педагогічної роботи з дошкільнятами у зазначеному напрямі, що відображено у їх календарному плануванні, однак роботу з формування здорового способу життя у дошкільнят вони проводять не системно з використанням обмеженого кола методів, прийомів та форм роботи.

3. На підставі результатів констатувального експерименту та вивчення літературних джерел нами було визначено та апробовано організаційно-педагогічні умови підготовки вихователів до формування здорового способу життя у дітей дошкільного віку. До таких організаційно-педагогічних умов ми віднесли:

- моніторинг теоретичної, практичної та особистісної готовності, що дозволяє оцінювати стартові можливості вихователів в їх професійній діяльності щодо проведення роботи з формування здорового способу життя у дошкільників;

- використання активних методів та прийомів формування професійної компетентності вихователів щодо формування здорового способу життя дошкільників в умовах ЗДО;

- безперервна самоосвіта, у тому числі й у питаннях формування здорового життя у дітей дошкільного віку, що є компонентом неперервної освіти.

Реалізація зазначених організаційно-педагогічних умов відбувалася через різні форми роботи з вихователями: бесіди, консультації, тренінги, майстер-класи, ділові ігри тощо.

Результати контрольного експерименту засвідчили про ефективність виділених умов та педагогічних шляхів їх реалізації. Встановлено позитивну динаміку у рівнях сформованості професійної компетентності вихователів щодо

формування здорового способу життя у дошкільників за всіма компонентами у межах 10-20%.

Отже, проведені дослідження доводять, що підготовка вихователів до формування здорового способу життя у дітей дошкільного віку є ефективною за реалізації необхідних організаційно-педагогічних умов.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Андриющенко Т. К. Формування ціннісного ставлення до власного здоров'я в дітей старшого дошкільного віку : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.08 / Переяслав-Хмельницький держ.ун-т. Переяслав-Хмельницький. 2007. 268с.
2. Батаршев А.В. Психодиагностика в управлении: практическое руководство. М.: Дело, 2005. 496с.
3. Беликов, В.А. Образование. Деятельность. Личность: монография. М.: Академия Естествознания, 2010. 311с. URL: <http://www.rae.ru/monographs/76> (Дата зверненн 12.10.2020).
4. Беленька Г.В. Вихователь дітей дошкільного віку: становлення фахівця в умовах навчання: монографія. К.: Світич, 2006. 304с.
5. Богініч О. Оздоровчу ідеологію – в життя малят. *Дошкільне виховання*. 2006. №7. С.7–9.
6. Богініч О. Сутність здоров'язберігаючого середовища у життєдіяльності дітей дошкільного віку. *Вісник Прикарпатського університету*. Івано-Франківськ, 2008. Випуск XVII-XVIII. С. 191-199.
7. Бутенко В. Г. Валеологічна культура вихователя ДНЗ як організаційно-педагогічна умова формування здоров'язбережувальної компетентності старших дошкільників. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2015. № 9 (53). С. 165-173.
8. Вайнер Э. Н. Валеология : учеб. для вузов. Москва: Флинта. 2001. 416 с.
9. Галагузова М.А. Категориально-понятийные проблемы социальной педагогики. Екатеринбург: СВ-96, 1998. 351с.
10. Енциклопедія для фахівців соціальної сфери / за заг. ред. І.Д. Зверєвої. Київ: Універсум, 2013. 536 с.
11. Грибан В. Г. Валеология: навчальний посібник. К.: Центр навчальної

- літератури, 2005. 256 с.
12. Демидова Г.А. Организационно-педагогические условия формирования лидерского потенциала менеджера социально-трудовой сферы в рефлексивной среде дополнительного профессионального образования URL: <http://sibac.info/index.php/2009-07-01-10-21-16/4625-2012-11-08-18-55-57> (Дата звернення 1.10.2020).
 13. Денисенко Н.В. Формування свідомого ставлення до здоров'я. *Дошкільне виховання*. 2008. №9. С.3–5.
 14. Денисенко Н.В. Формування свідомого ставлення до здоров'я. *Дошкільне виховання*. 2009. №11. С.7–9. 4.
 15. Дошкільна освіта: словник-довідник: понад 1000 термінів, понять та назв / упор. К.Л. Крутій, О.О. Фунтікова. – Запоріжжя : ТОВ «ЛПІС» ЛТД, 2010. 324 с.
 16. Драгнев Ю. В. Формування культури здоров'я студентів в умовах комп'ютеризації навчання: монографія. Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2009. 272 с.
 17. Елжова Н. В. Система контроля и методическая работа в дошкольном образовательном учреждении. Ростов-н/Д. : Феникс, 2010. 265 с.
 18. Здоровий спосіб життя: веб-сайт. URL: <https://ru.osvita.ua/school/method/upbring/286/> (Дата звернення 14.09.2020).
 19. Здоровий дошкільник: соціально-оздоровительна технологія ХХІ века / сост. Ю.Е. Антонов, М.Н. Кузнецова [и др.]. М. : Гардарики, 2008. 164 с.
 20. Здоров'язберезувальні технології в дошкільній освіті / укл. Тищенко В. О. Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2014. 179 с.
 21. Іващук Л. Ю., Онишкевич Л.Ю. Валеологія : навчальний посібник. Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2010. 400 с.
 22. Куртова Г. Ю. Здоровий спосіб життя як пріоритетна цінність виховання

- сучасних дітей та молоді. *Вісник Чернігівського державного педагогічного університету*. 2008. Вип. 55. С. 168–170
23. Лисина М. И. Общение, личность и психика ребенка. М.: Институт практической психологии, 1997. 98 с
24. Локатос, И. Концепция научно-исследовательских программ URL: <http://studfilosed.ru/otvety-na-ekzamen-po-filosofii/180-koncepciya-nauchnoissledovatel'skix-programm-i-lokatosa.html> (Дата звернення 14.09.2020)
25. Макарова, Л.В. Развитие персональной компетентности руководителя в управлении ДООУ. *Практика управления ДООУ*. 2011. № 2. С. 39-42.
26. Михайліченко Т. Модель фізкультурно-оздоровчої роботи у дошкільному закладі. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2010. №4. С.44–54.
27. Мулик Н. Культурно-гігієнічні навички як засіб зміцнення здоров'я. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2012. – №9. – С.9–17.
28. Новейший философский словарь / сост. и гл. научн. ред.-р А.А. Грицанов. М.: Интерпрес-сервис: Книжный Дом, 2001. 1280 с.
29. Сопов В.Л., Карпушкина Л. В. Морфологический тест жизненных ценностей в сфере профессиональной жизни и образовании. URL: <https://sites.google.com/site/test300m/mtgz> (Дата звернення 12.09.2020).
30. Солопов Б. Я. Проблема здоровья, здорового образа жизни людей в ряду глобальных проблем современности / Концепции современного естествознания. М.: Владос, 1998. 426 с.
31. Стандарт вищої освіти України: перший (бакалаврський) рівень, галузь знань 01 – «Освіта/Педагогіка», спеціальність 012 – «Дошкільна освіта». URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/2019/11/22/2019-11-22-012doshkilna-B.pdf> (Дата звернення 11.09.2020)

- 32.Столяренко, А. М. Общая педагогика : учеб.пособие для студентов вузов, обучающихся по педагогическим специальностям. М.: ЮНИТИДАНА, 2013. 479 с.
- 33.Український Радянський Енциклопедичний Словник. Т.2. / А.В.Кудрицький. К.: Голов. ред. УРЕ, 1987. 736 с.
- 34.Шашенок Н. Здоров'язбережувальні технології в умовах організованого дитинства. *Вихователь-методист дошкільного закладу*. 2009. №5. С.26.
- 35.Шебеко В.Н. Теория и методика физического воспитания детей дошкольного возраста. Минск: Высшая школа, 2015. 287с.

ДОДАТКИ

Додаток А

Опитувальник для виявлення знань про процес формування здорового способу життя у дошкільників

1. Прочитайте визначення, що таке здоров'я, і виберіть те формулювання, що найбільш повно відповідає Вашим уявленням про здоров'я. Обґрунтуйте Ваш вибір.

А) Здоров'я – це динамічна рівновага організму і його функцій з навколишнім середовищем.

Б) Здоров'я – це здатність організму пристосовуватися до постійно мінливих умов існування в навколишньому середовищі, здатність підтримувати сталість внутрішнього середовища організму, забезпечуючи нормальну і різнобічну життєдіяльність.

В) Здоров'я – це відсутність хвороби, хворобливих станів, хворобливих змін в організмі.

Г) Здоров'я – це здатність до повноцінного виконання основних соціальних функцій.

Д) Здоров'я – це повне фізичне, духовне, розумове і соціальне благополуччя, гармонійний розвиток фізичних і духовних сил, принцип єдності організму, саморегуляції і врівноваженої взаємодії всіх органів.

Е) Здоров'я – це повне фізичне, психічне і соціальне благополуччя, а не тільки відсутність хвороб і фізичних дефектів.

2. Назвіть мотиви залучення до здорового способу життя:

А) мотивація самозбереження;

Б) мотивація підпорядкування етнокультурним вимогам;

В) мотивація отримання задоволення від самовдосконалення;

Г) досягнення максимально можливої комфортності.

3. Чим визначається формування здорового способу життя, всіх його компонентів?

4. Якими документами регламентовано формування здорового підростаючого покоління?

А) Закон України «Про освіту»;

Б) Закон України «Про дошкільну освіту»;

В) «Конвенція про права дитини»;

Г) Наказ Президента України «Про невідкладні заходи щодо забезпечення здоров'я населення в Україні»

Додаток Б

Опитувальник для виявлення знань про форми, методи та засоби
формування здорового способу життя у дошкільнят

1. Назвіть компоненти здорового способу життя:

- А) правильне харчування;
- Б) раціональна рухова активність;
- В) загартовування організму;
- Г) розвиток дихального апарату;
- Д) збереження стабільного психоемоційного стану.

2. Перерахуйте основні форми роботи з дітьми, спрямовані на формування
здорового способу життя:

- А) заняття;
- Б) дозвілля;
- В) режимні моменти;
- Г) спортивні змагання;
- Д) свята.

3. Назвіть завдання роботи щодо формування здорового способу життя у
дошкільників:

- А) формувати уявлення про те, що бути здоровим - добре, а хворіти - погано;
- Б) про деякі ознаки здоров'я;
- В) виховувати навички здорового поведінки: любити рухатися, вживати більше овочів, фруктів;
- Г) мити руки після кожного забруднення;
- Д) не злитися і не хвилюватися;
- Е) бути доброзичливим;

- Ж) більше бувати на свіжому повітрі;
- З) дотримуватися режиму;
- І) допомогти опанувати стійкими навичками поведінки;
- К) розвивати вміння розповідати про своє здоров'я, здоров'я близьких;
- Л) виробляти навички правильної постави;
- М) збагачувати знання дітей про фізкультурному русі в цілому;
- Н) розвивати художній інтерес.

4. Назвіть розділи програми, що передбачають формування навичок здорового способу життя у дітей.
5. Якими формами, методами і прийомами можна підвищити сформувати основи здорового способу життя у дошкільнят?
6. Чим обумовлена успішність формування здорового способу життя через використання спеціально організованих форм навчання?
- А) системою роботи з дітьми по даному напрямку;
 - Б) наявністю комплексної діагностики потреби здорового способу життя дошкільнят старшого віку, що дозволяє оперативно коригувати педагогічний процес;
 - В) ефективним взаємодією з батьками вихованців;
 - Г) наявністю різноманітних наочних посібників, що сприяють формуванню міцних знань у молодших дошкільнят.

Додаток В

Опитувальник для аналізу календарно-тематичного плану вихователів

1. Чи представлені форми, методи і прийоми, що спрямовані на формування здорового способу життя у дітей дошкільного віку?
2. Чи відповідають представлені у плануванні форми, методи і прийоми з формування здорового способу життя у віковим особливостям дошкільнят?
3. Чи відображено педагогічні умови для формування здорового способу життя у дошкільнят?
4. Наскільки різноманітний пропонований матеріал і чи відповідає віковим особливостям?
5. Чи має пропонований матеріал розвивальний характер (чи забезпечує він вирішення освітніх завдань щодо формування здорового способу життя)?
6. Чи зазначаються особливості у змісті формування здорового способу життя у дошкільнят?

Додаток Г

**КОДЕКС АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ
ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ ХЕРСОНЬСЬКОГО
ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ**

Я, Юлдашева Сніжана Вікторівна, учасниця освітнього процесу Херсонського державного університету, **УСВІДОМЛЮЮ**, що академічна доброчесність – це фундаментальна етична цінність усієї академічної спільноти світу.

ЗАЯВЛЯЮ, що у своїй освітній і науковій діяльності **ЗОБОВ'ЯЗУЮСЯ**:

- дотримуватися:
 - вимог законодавства України та внутрішніх нормативних документів університету, зокрема Статуту Університету;
 - принципів та правил академічної доброчесності;
 - нульової толерантності до академічного плагіату;
 - моральних норм та правил етичної поведінки;
 - толерантного ставлення до інших;
 - дотримуватися високого рівня культури спілкування;
- надавати згоду на:
 - безпосередню перевірку курсових, кваліфікаційних робіт тощо на ознаки наявності академічного плагіату за допомогою спеціалізованих програмних продуктів;
 - оброблення, збереження й розміщення кваліфікаційних робіт у відкритому доступі в інституційному репозитарії;
 - використання робіт для перевірки на ознаки наявності академічного плагіату в інших роботах виключно з метою виявлення можливих ознак академічного плагіату;
- самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного й підсумкового контролю результатів навчання;
 - надавати достовірну інформацію щодо результатів власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використаних методик досліджень та джерел інформації;
 - не використовувати результати досліджень інших авторів без використання покликань на їхню роботу;
 - своєю діяльністю сприяти збереженню та примноженню традицій університету, формуванню його позитивного іміджу;
 - не чинити правопорушень і не сприяти їхньому скоєнню іншими особами;
 - підтримувати атмосферу довіри, взаємної відповідальності та співпраці в освітньому середовищі;
 - поважати честь, гідність та особисту недоторканність особи, незважаючи на її стать, вік, матеріальний стан, соціальне становище, расову належність, релігійні й політичні переконання;
 - не дискримінувати людей на підставі академічного статусу, а також за національною, расовою, статевою чи іншою належністю;
 - відповідально ставитися до своїх обов'язків, вчасно та сумлінно виконувати необхідні навчальні та науково-дослідницькі завдання;
 - запобігати виникненню у своїй діяльності конфлікту інтересів, зокрема не використовувати службових і родинних зв'язків з метою отримання нечесної переваги в навчальній, науковій і трудовій діяльності;

- не брати участі в будь-якій діяльності, пов'язаній із обманом, нечесністю, списуванням, фабрикацією;
- не підроблювати документи;
- не поширювати неправдиву та компрометуючу інформацію про інших здобувачів вищої освіти, викладачів і співробітників;
- не отримувати і не пропонувати винагород за несправедливе отримання будь-яких переваг або здійснення впливу на зміну отриманої академічної оцінки ;
- не залякувати й не проявляти агресії та насильства проти інших, сексуальні домагання;
- не завдавати шкоди матеріальним цінностям, матеріально-технічній базі університету та особистій власності інших студентів та/або працівників;
- не використовувати без дозволу ректорату (деканату) символіки університету в заходах, не пов'язаних з діяльністю університету;
- не здійснювати і не заохочувати будь-яких спроб, спрямованих на те, щоб за допомогою нечесних і негідних методів досягати власних корисних цілей;
- не завдавати загрози власному здоров'ю або безпеці іншим студентам та/або працівникам.

УСВІДОМЛЮЮ, що відповідно до чинного законодавства у разі недотримання Кодексу академічної доброчесності буду нести академічну та/або інші види відповідальності й до мене можуть бути застосовані заходи дисциплінарного характеру за порушення принципів академічної доброчесності.

18.11.2020

(дата)

(підпис)

Сніжана ЮЛДАШЕВА

(ім'я, прізвище)